

Valdības Vēstnesis: *Pirmdiena, 22. jūlijs, 1935*

Iekšlietu ministra runa Ziemeļlatvijas 9. dziesmu dienā.

21. jūlijā Valmiera svinēja Ziemeļlatvijas 9. dziesmu dienu, kur ieradās arī iekšlietu ministrs V. Gulbis. Viņu uz Valmieras apr. robežām sagaidīja apriņķa un pilsētas pārstāvji, bet tirgus laukumā bija nostājušies apriņķa pagastu vecākie, aizsargi, aizsardzes, vanagi, ugunsdzēsēji un visu biedrību un organizāciju vadītāji. Pilsētas galvas Ruģena kundze ministram pasniedza rozes, bet ministru apsveica pilsētas galva Ruģens; Valmieras latviešu biedrības priekšsēdētājs G. Caucis un pagastu vārdā Dikļu vecākais J. Tiltiņš.

Pēc sasveicināšanās ministrs teica: „Es ierodos Valmierā pirmo reizi pēc vēsturiskajiem 15. maija notikumiem. Tagad, pēc gada, atskatoties, redzam, ka sasniegti daudzi no tiem mērķiem, kas nosprausti pirms viena gada: tauta laukos un pilsētās sekojusi valdības aicinājumam uz vienotu darbu un tautas vienību. Mūsu pienākums ir droši turpināt iet pa uzsākto ceļu, tad mēs sasniegsim labāku nākotni sev un mūsu valstij.” Tad ministrs uzaicināja uzsaukt tautas vadonim Dr K. Ulmanim trīskārtēju „Lai dzīvo”. Uz apr. priekš-nieka vietas izpildītajā uzaicinājumā uzsauca trīskārtēju „Lai dzīvo” iekšlietu ministram, pēc kam parādes kārtībā nostājušās organizācijas nodefilēja gar viesiem un devās uz Latviešu biedrības dārzu, kur notika dziesmu svētki. Atklājot dziesmu dienu, iekšlietu ministrs V. Gulbis teica šādu runu.

„Augsti godātie kopj dalībnieki, augsti godātie dziesmu svētku dalībnieki: Šodien sirmos Valmieras mūrus tricinās dziesmas. Bet dziesmas skanēs ne tikai Valmierā un apkārtnē: ar tagadējās tehnikas palīdzību mūsu dziesmām būs daudz vairāk klausītāju, nekā jūs šeit redzat. Jūsu košo latvisko dziesmu klausīsies daudzi tūkstoši visā Latvijā, un visā Latvijā šīs dziesmas modinās tādu pašu sajūsmu un liks sirdīm pukstēt tikpat strauji kā jums. 9. Valmieras dziesmu svētki pulcē-juši ļoti kuplu dalībnieku skaitu. Es uzskatu par savu pienākumu vispirms jums, dziedātāji, tāpat arī jums, dziesmu svētku dalībnieki, nodot sveicienu no mūsu valdības galvas un vadoņa Dr Kārļa Ulmaņa un rzteikt jums pateicību par to kultūras darbu, ko jūs esat veikuši, šos dziesmu svētkus sarīkojot. Jo dziesmu svētki ir arī nacionālās latviskās kultūras svētki. Mūsu tautiskā latviskā nacionālā kultūra bez dziesmas nemaz nav iedomājama. Bijuši laiki pagātnē, kur mūsu nacionālā kultūra, mūsu tautas gara dzīve varēja izpausties gandrīz vai vienīgi tikai dziesmās. Un ne tikai senatnē, bet arī tagad neviens mūsu kultūras dzīves izpausmes veids nepulcē ap sevi tik daudz ļaužu, neienes tādu lielu saviļņojumu, nerada tādu kopības apziņu, tādu sīrsnīgu kopības sajūtu, kā taisni latviskā dziesma, latviskie dziesmu svētki. Ar dziesmu skaņām veikts liels kultūras darbs, bet taisni kultūras darbam mums visiem, blakus ikdienišķām, sīkām saimnieciskām rūpēm, jāpiegriež liela vērība.

Es gribētu sevišķi izcelt to, ka katram atsevišķam Latvijas novadam jācenšas izkopt un izcelt tas īpatnējais, kas viņā sastopams, lai tādi katrs latviešu novads ievītu krāšņu ziedu mūsu tautas kopējā kultūras vainagā. Ja paskatāmies, kas šeit, Valmierā, būtu īpatnējs, kas būtu sevišķi izceļams, tad, pēc mana ieskata, Valmierā tas ir sevišķi dziļais latvietības gars, kas šeit mājojis no seniem laikiem un kas tagad vēl šeit mājō ir apkārtnē, ir pilsētā. Taisni šis dziļais latvietības gars, ar ko pazīstama Valmiera, ir tas, kas mus saista ar mušu sirmo senatni. Ja mēs pieminam Burtieku pili, ja pieminam Zilo kalnu, kas ir savā ziņā mūsu tautas centienu un kultūras simboli, tad šie vārdi katrā ziņā saistās ar Valmieras apkārtni. Valmieriešiem šie tautas ideju iemiesojumi, bez šaubām, stāvējuši vistuvāki. Tagad, pēc ilgiem gadu simteņiem, pēc daudziem pārdzīvojumiem — gan maldu ceļiem, gan grūtībām — mēs esam nonākuši pie tā prieku pilnā laika, kad varam teikt: latvju tautas ilgas piepildījušās tai ziņā, ka Imanta, kas gadu simteņus ' ir gulējis zem Zilā kalna, ir augšā cēlies. Imantas gars ir augšā cēlies un pulcējis ap sevi visu tautu,

visu latviešu tautu, un ierosinājis uz centību, uz kopības apziņu, uz ap-ņemšanos katram savu darbu darīt un ciešā vienībā uz priekšu soļot. Ja salīdzinām pagājušo gadu ar gadiem, kurus esam pārdzīvojoši pirms 15. maija, tad tiešām redzam, ka tautiska apziņa, mūsu nacionālais lepnums, mūsu nacionālās mantas, ir atkal godā celtas, uzspodrinātas, un mēs savā valsti tagad tiešām varam sajusties kā mājās. Šie apsvērumi tiešām ir tādi, kas mūsu sirdīm liek straujāk pukstēt, kas mūsu sirdīm darīs pieejamas jūsu skaistās dziesmas.

Tālāk strādājot un tālāk dzīvojot, bez šaubām, mums jāturas uz tā paša ceļa, mums jāseko tiem pašiem ideāliem un tam pašam dziļi latviskam garam, kas mūsu tautu izvedis caur da-žādiem pārbaudījumiem un atvedis līdz šai dienai. Par visu augstāk mums jātur mūsu atjaunotā latviskā nacionālā Latvija. Viņas labā, viņai par godu ir veltīts mūsu darbs, viņai par godu lai arī skan jaukās dziesmas. Dievs, svētī Latviju!"

Valsts Prezidents A. Kviesis

piesūtījis šādu telegrammu:

„Izsacīdams prieku, ka šīs vasaras daudzo dziesmu svētku virknē skaisti ieslēdzas arī Vidzemes vidiena ar saviem 9. dziesmu svētkiem, Valmierā, turienes Latviešu biedrības sarīkojumā, sirsnīgi novēlu tiem it labi izdoties un paliekoši pildīt ir darītāju, ir klausītāju sirdis ar to spēcīgo jūsmu, kas nes sevī vareno spēku pārvarēt, saskaņot un vienot — vienot mūsu tautu jaunā laika garā”.

Ministru prezidenta Dr K. Ulmaņa telegramma:

„Sirsnīgi apsveicu Ziemeļlatvijas 9. dziesmu dienas dalībniekus un novēlu, lai vienotās latviešu dziesmas jo lepnī un krāšņi skanētu, aicinādamas ziedot visas mūsu domas un darbus atjaunotās Latvijas zelšanai un plaukšanai”.

Kara ministra ģen. J. Baloža telegramma:

„Sirsnīgi apsveicu valmieriešus 9. dziesmu dienā un novēlu dziesmā spēcīgi paust tautas vienības garu. - Lai rodas prieks tālākam saskaņotam darbam un spēks savu valstisko pienākumu izpildīšanai”. LTA. Vecpils pagasta pašvaldības 100 gadi.

Vecpils pagasta pašvaldība 21. jūlija svinēja savus pastāvēšanas 100 gadu svētkus. Svinībās ieradās zemkopības ministrs J. Birznieks, kuram par godu pie pagastnama bij uzcelti lieli goda vārti ar uzrakstiem: „Vienoti sveicam savos 100 gadu pastāvēšanas svētkos” un „Solām uzticību tēvijai, vadonim un valdībai”. Pie goda vārtiem ministru sagaidīja svētku rīcības komiteja ar pagasta vecāko un aizsargu, aizsardžu, mazpulku un skolēnu goda sardzi. Ministru uzrunāja pagasta vecākais Ritenis, bet aizsardzes pasniedza ziedus un mazpulku dalībnieki — rudzu un kviešu vārpu vainagu. No goda vārtiem līdz pagasta namam stāvēja skolu jaunatne špalērās un kaisīja ministram ceļā ziedus. Pkst. 15 Vecpils pagasta pašvaldības zālē notika svētku dievkalpojums un pašvaldības 100 gadu atceres akts. Mācītājs O. Sakārnis savā runā cildināja latviešu zemes un tautas mīlestību. Atklājot svētkus, zemkopības ministrs teica šādu runu: „Vecpilieši šodien svin svētkus, kas ievērojami atšķiras no pārējiem svētkiem. Šos svētkus ievērojis arī mūsu tautas vadonis Ministru prezidents Dr K. Ulmanis un suta visiem vecpiliešiem sirsnīgus sveicienus. (Ministru prezidenta sūtīto apsveikumu publika uzņēma vētrainiem aplausiem). Visiem zināms, cik grūti latviešu zemniekam bija tikt pie sava īpašuma. Tikai nedaudziem latviešu zemniekiem bija iespējams kļūt par zemes īpašniekiem. Tāpēc arī pēc dzimtsbūšanas atcelšanas latviešu zemnieki palika tikai rentnieki. Kurzemes vecākās saimniecības ir tikai 40—50 gadu vecas, kamēr tajās latviešu zemnieks saimnieko kā zemes

īpašnieks. Tāpēc mūsu saimniecības varam uzlūkot vai nu visas par jaunsaimniecībām vai vecsaimniecībām, ' jo visus mūsu tagadējos zemes īpašniekus īpašumu tiesību iegūšanai šķir tikai apm. 3 gadu desmitu liela starpība. Šodien, kad mes svinam sos 100 gadu atceres svētkus, atskatīdamies uz mūsu pagasta pašvaldību pirmsākumu, lai ņemam vērā, ka nedrīkstam dzī-vot nākotnē, neatskatījušies tautas pagātnē. Mēs dzīvojam laikmetā, kur dzīve milzu soļiem traucas uz priekšu. Mēs, zemnieki, savā lauku dzīvē tagad vienā gadā spējam izdarīt to, kc mūsu tēvu tēvi veikuši 25 gados. Mūsu dzīves straujais-ritms, tehniskā attīstība un jaunākie sasniegumi lauksaimniecībā un visās citās mūsu dzīves nozarēs gājuši tik tālu uz priekšu, ka liekas, it kā mums nekas vairs neatliktos, ko no mūsu tēvu tēviem mācīties. Mūsu tēvi nekad nav redzējuši savās klētīs tik lielus labības krājumus un savās saimniecībās tik lielu lopu skaitu, kā tagad. Bet patiesi laimīga tauta var būt tikai tad, ja visai tautai ir -kopēji centieni un kopējs mērķis. Vienprātība un satiecība ir tautas stiprums un spēks. Arī šodien, pēc 100 gadiem, mums no mūsu tēvu tēviem vēl ir ko mācīties: mācīties satiecīgiem būt. Pirms 700 gadiem latvieši pazaudēja brīvību tikai nesaticības dēļ. Tikai viltus un neuzticība bija tā, kaš pazudināja latviešu brīvību septiņus gadusimteņus. Nesaticība un nevienprātība ir vergu laiku paliekas. Šodien es jums nodevu sveicienu no tā vīra, kas mūsu tautai atkal atdeva vienību un satiecību. Pagātne mums māca nevienprātības kļūmīgās sekas. Tāpēc apsolīsimies un apņemsimies, ka nākošos gadu simtos un tūkstošos nepielaidīsim vairs kļūdas, kas mūsu tautu var novest atkal verdzībā. Valdība par mums tagad rūpējas vairāk kā jebkad. Valdība pieliek visas pūles, lai paceltu lauku un līdz ar to visas tautas labklā-jību. Mūsu saimnieciskā dzīvē nekādas lielas pārmaiņas nav gaidāmas. Valdība domā ari uz priekšu iepludināt laukos tikpat daudz naudas līdzekļu, kā agrāk, turoties iespējamību robežās.

Notecējušos 100 gados mēs savu dzīvi esam pilnīgi pārveidojuši. Arī katra lauku saimniecība strauji gājusi uz priekšu. Mums pareizi jāvērtē sava attīstība un uz priekšu iešana, atskatoties pagātnē. Tagad nevien zemniekam, bet arī strādniekam ir nesalīdzināmi gai-šākas dienas kā senāk. Šodien mēs atkal jūtam jaunu spēku pieplūdumu. Mēs esam tā paaudze, kurai godā jāceļ Latvijas valsts. Tautas vadonis un valdība ir nomodā par latvju tautas drošību. — Katrs savā darbā, bet visi valsts darbā, — ir pateicis mūsu tautas vadonis. Arī bez tā klusā varoņa darba, ko mūsu tīrumos veic mūsu pelēkais zemes arājs, valsts pastāvēt nevarēs. Tāpēc mūsu tautas vadoņa vārdā nododu sveicienu arī tiem mūsu zemes klusajiem patriotiem, kas strādā tīrumā. Vienmēr paturēsim vērā, ka tikai vienotā un latviskā Latvija ir tā vieta, kur mums visiem vislabāk klājas. Dievs, svēti Latviju!"

Pārskatu par Vecpils pagasta pašvaldības pastāvēšanas 100 gadiem nolasīja Vecpils pagasta darbvedis Runiks. Tad atceres akta dalībnieki sumināj-a Ministru prezidentu Dr K. Ulmani un klātesošo valdības pārstāvi zemkopības ministru Birznieku.

Rakstiskus apsveikumus bij piesūtījuši: Valsts Prezidents A. Kviesis, kara ministrs ģen. J. Balodis, iekšlietu ministrs V. Gulbis, izglītības ministrs prof. A. T e n t e l i s. Klātesošie ar trīskārtēju „Lai dzīvo" sumināja Valsts Prezidentu un visus ministrus. Rakstiskus apsveikumus bija piesūtījis Pašvald. depart. direktors J. Zankevics, Liepājas pilsētas galva u. c. Sveicienus nodeva arī Liepājas apr. vecākais Līcis, apkārtējo pamatskolu pārziņi un sabiedriskie darbinieki. Sveicināja ari Vecpils pagasta nespējnieku patversmes iemītnieks Jānis Rozenbergs, nodeklamē-jot pašsacerētu dzejoli.

Svētki noslēdzās ar Vecpils apvienotā kora un Vecpils aizsargu nodaļas orķestra koncertu.